

ZARZĄDZENIE NR 146/2019
WÓJTA GMINY WILKOWICE
z dnia 16 grudnia 2019 r.

w sprawie zmiany zarządzenia Nr 106/2015 Wójta Gminy Wilkowice z dnia 29 września 2015r. w sprawie ustanowienia instrukcji odtworzenia nawierzchni w obrębie pasa drogowego, naruszonych w wyniku robót kanalizacyjnych, wodociągowych, ciepłowniczych, gazociągowych, elektrycznych, telekomunikacyjnych itp.

Na podstawie art. 30 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. 2018 poz. 994 z późn. zm.), zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się Zarządzenie Nr 106/2015 Wójta Gminy Wilkowice z dnia 29 września 2015r. w sprawie ustanowienia instrukcji odtworzenia nawierzchni w obrębie pasa drogowego, naruszonych w wyniku robót kanalizacyjnych, wodociągowych, ciepłowniczych, gazociągowych, elektrycznych, telekomunikacyjnych itp. w ten sposób, że zmianie ulega Załącznik nr 1 „Instrukcja w sprawie odtworzenia nawierzchni w obrębie pasa drogowego, naruszonej w wyniku robót kanalizacyjnych, wodociągowych, ciepłowniczych, gazociągowych, elektrycznych, telekomunikacyjnych, itp.”, który otrzymuje nowe brzmienie, zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenia zleca się Zastępcy Wójta Gminy Wilkowice.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT
dr inż. Janusz Zemanek

„INSTRUKCJA W SPRAWIE ODTWORZENIA NAWIERZCHNI W OBRĘBIE PASA
DROGOWEGO, NARUSZONEJ W WYNIKU ROBÓT KANALIZACYJNYCH,
WODOCIĄGOWYCH, CIEPŁOWNICZYCH, GAZOCIĄGOWYCH, ELEKTRYCZNYCH,
TELEKOMUNIKACYJNYCH, ITP.”

1. Ogólne zasady odtworzenia nawierzchni.

1. Wykonawca odpowiada za odtworzenie nawierzchni po wykonanych robotach ziemnych, a odtworzone nawierzchnie nie mogą być w stanie gorszym niż przed przystąpieniem do robót.
2. Przed zajęciem pasa drogowego należy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, opracować dokumentację zmiany organizacji ruchu -jeżeli jest wymagana.
3. Ze względu na okoliczności wprowadzania zmian w oznakowaniu, dokumentację należy opracować jako:
  - a) Projekt organizacji ruchu - kompletna dokumentacja z punktu widzenia wymogów rozporządzenia, opracowana ze stosownym wyprzedzeniem dla robót planowanych w terenie (z uwzględnieniem całkowitego zamknięcia drogi lub długoterminowych zawężeń jezdni lub chodników);
  - b) Szkice sytuacyjne – opracowywane w nagłym przypadku w związku z wystąpieniem awarii urządzenia w pasie drogowym, w wyniku której nastąpiło zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego lub możliwości wystąpienia szkód materialnych.
4. Miejsce prowadzenia robót musi być prawidłowo oznakowane i zabezpieczone.
5. Odtworzenie nawierzchni na gruntach stanowiących własność prywatną należy uzgodnić z ich właścicielami.
6. Nie dopuszcza się pozostawienia niebezpiecznych i nieoznakowanych przekopów oraz dopuszczenia po nich ruchu pojazdów lub pieszych do czasu, gdy nie jest na nich odtworzona nawierzchnia.
7. Nawierzchnia bitumiczna powinna być wykonana zgodnie z obowiązującymi przepisami.
8. Wszelkie instalacje i urządzenia podziemne uszkodzone w trakcie robót, jak również ich części nadziemne, muszą być natychmiast przywrócone do stanu pierwotnego, pod nadzorem właściciela infrastruktury, z tym, że niedopuszczalnym jest zabudowywanie elementów uszkodzonych.
9. Wszelkie odstępstwa i rozbieżności od niniejszego regulaminu, wynikające przy realizacji robót odtworzeniowych, wymagają uzgodnienia z Zarządcą drogi.
10. Po zakończeniu robót, wykonawca przedłoży Zarządcy drogi deklarację zgodności na zabudowane materiały oraz udziela minimum 2- letniej gwarancji na wykonane prace, licząc od daty protokołu odbioru końcowego robót. Okres gwarancji określony jest każdorazowo w umowie na wykonywane roboty.

2. Przygotowanie wykopu.

- a) Przed rozpoczęciem wykonania wykopu należy obciąć krawędź pasów przywykopowych istniejącej nawierzchni.
- b) Jeżeli obcięta krawędź została uszkodzona w trakcie wykonywania prac, należy bezpośrednio przed robotami odtworzeniowymi ponownie przyciąć krawędź.
- c) Krawędź przyległej nawierzchni musi być obcięta równo, w taki sposób, aby powstała po przycięciu figura geometryczna miała kształt zbliżony do prostokąta o bokach równoległych i prostopadłych do osi jezdni.

3. Odtworzenie warstw konstrukcji jezdni.

Dla nawierzchni utwardzonych ulepszonych obowiązuje zasada, że każda warstwa podbudowy musi zostać zagęszczona wg ogólnie przyjętych technologii.

3.1 Odtworzenie warstw podbudowy dla jezdni o nawierzchni utwardzonej ulepszonej (bitumicznej, z drogowych prefabrykatów betonowych, kostki kamiennej, płyt drogowych itp.)

- a) Do zasypania wykopu należy użyć materiału przepuszczalnego, niewysadzinowego (t.j. piasek, pospółka itp. a także materiał podbudowy pierwotnej, jeżeli był składowany oddzielnie i nie został zanieczyszczony gruntem podłoża oraz innym materiałem obcym). Konstrukcję nawierzchni jezdni należy odtworzyć na podłożu grupy nośności G1 o $I_s \geq 1,0$ i $E_2 \geq 100$ MPa.
- b) Kolejność poszczególnych warstw podbudowy:
  - warstwa odcinająca z piasku o grubości po zagęszczeniu - 10 cm,
  - tłuczeń bazaltowy o grubości warstwy po zagęszczeniu - 30 cm (w tym dolna warstwa podbudowy o grubości 15 cm z tłuczni o granulacji 31,5 - 63 mm, górna warstwa podbudowy o grubości 15 cm z kłińca i granulacji 0-31,5 mm).
- c) W przypadku odtworzenia nawierzchni asfaltowej w drogach, których podbudowa nie ma wystarczającej nośności ($E_2 < 120$ MPa) należy doprowadzić podbudowę do wymaganej nośności na całej szerokości jezdni np. w technologii stabilizacji gruntu z zastosowaniem ziarnistego dodatku hydrofobowego zwiększającego w sposób trwały odporność na absorpcję kapilarną wody - grubość min 30cm.

3.2 Odtworzenie warstw konstrukcji jezdni o nawierzchni bitumicznej.

- a) Dla jezdni o średniej szerokości nie większej niż 4,0 m, (na odcinku prowadzonych robót), należy odtworzyć pełną konstrukcję jezdni (t.j. podbudowę oraz nawierzchnię), na całej jej szerokości.
- b) Dla jezdni o średniej szerokości większej niż 4,0 m (na odcinku prowadzonych robót), należy odtworzyć warstwy bitumiczne konstrukcji nawierzchni jezdni (t.j. warstwę ścierną oraz wiążącą) na całej szerokości zajętego pasa ruchu, a jeżeli wykopy przekraczają os jezdni na całej jej szerokości, i długości prowadzonych robót powiększonej o 1,0 m od krawędzi wykopu z każdej strony. W tym przypadku konieczność odtworzenia warstw podbudowy zachodzi tylko na szerokości wykopu.
- c) Przy robotach wykonywanych w poprzek jezdni, należy odtworzyć warstwy bitumiczne na szerokości prac, zwiększonej o 0,15 m z każdej strony. Konieczność odtworzenia warstw podbudowy zachodzi tylko na szerokości wykopu.
- d) Na przygotowanej podbudowie, tj. oczyszczonej i skropionej asfaltem upłynnionym lub emulsją asfaltową, należy rozłożyć warstwę wiążącą o grubości 4 cm, a następnie warstwę ścierną o grubości 4 cm; obie z mieszanki mineralno - asfaltowej o składzie jak dla kategorii ruchu KR1 - KR2, określonej załącznikiem nr 2 do zarządzenia Nr 102 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 19 listopada 2010 r. w sprawie stosowania wymagań technicznych na drogach krajowych.
- e) Warstwy nawierzchni powinny być należycie zagęszczone zestawem walców lub zagęszczarkami mechanicznymi (przy małych powierzchniach).
- f) Warstwy bitumiczne nawierzchni jezdni oraz górna warstwa podbudowy

powinna być ułożona za pomocą rozścielacza, w poziomie z nawierzchnią dotychczasową, przy zachowaniu wymaganych spadków. Przy odtworzeniu nawierzchni jezdni o powierzchni < 20m² zastosowanie rozścielacza nie jest wymagane. Zastosowanie innej technologii wykonania wymaga zgody zarządcy drogi.

- g) Prace należy wykonywać w korzystnych warunkach atmosferycznych, t.j. w temperaturze powyżej 5°C na suchym, czystym i odpylonym podłożu.
- h) Po wykonaniu warstwy ścieralnej drogi należy wykonać pobocza, celem dowiązania do istniejącej niwelety jezdni. Pobocza wykonać z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie 0/31,5mm o gr. 10 cm, na szerokości 0,5m.

3.3 Odtworzenie warstw konstrukcji jezdni o nawierzchni z drobnowymiarowych prefabrykatów betonowych (t.j. kostka, płyty drogowe typu trylinka itp.) oraz kostki kamiennej.

- a) Pełne odtworzenie warstw konstrukcji nawierzchni jezdni musi być dokonane na szerokości przekopu oraz 0,15 m po obu jego stronach.
- b) Po wykonaniu podbudowy należy oczyszczoną kostkę układać na podsypce cementowo - piaskowej (1:4).
- c) Odtworzenie nawierzchni musi być zgodne z istniejącym wzorem, kolorystyką i grubością elementów warstwy ścieralnej.
- d) Niedopuszczalnym jest wbudowywanie materiału uszkodzonego. Uszkodzone elementy należy wymienić na nowe, odpowiadające wzorem i grubością istniejącym.
- e) Nawierzchnia powinna być ułożona w równym poziomie z nawierzchnią dotychczasową przy zachowaniu wymaganych spadków.
- f) Przed zasypaniem spoin nawierzchnię należy zagęścić płytą wibracyjną (dot. kostek betonowych).
- g) Spoiny należy wypełniać przez uszczelnianie zaprawą cementowo – piaskową lub grysem kamiennym o frakcji 2-5 mm, w uzgodnieniu z Zarządcą drogi, w zależności od tego jaka spoina była zastosowana.
- h) Elementy warstwy ścieralnej nie mogą się „ruszać”.
- i) Odtworzoną nawierzchnię należy pielęgnować uzupełniając brakujące spoiny tak długo, aż nastąpi pełna stabilizacja zabudowanego materiału.

3.4 Odtworzenie warstw konstrukcji jezdni o nawierzchni utwardzonej nieulepszonej, t.j. gruntowej i tłuczniowej.

- a) Pełne odtworzenie warstw konstrukcji jezdni na całej szerokości musi być dokonane w przypadku, gdy na odcinku prowadzonych robót średnia szerokość jezdni jest nie większa niż 4,0 m.
- b) W przypadku, gdy średnia szerokość jezdni jest większa niż 4,0 m (na odcinku prowadzonych robót) oraz przy robotach wykonywanych w poprzek jezdni, konieczność odtworzenia warstw konstrukcji jezdni zachodzi na szerokości wykopu, a także na szerokości 0,15 m od krawędzi wykopu.
- c) Odtworzenie nawierzchni kłincem w dwóch warstwach o grubości po 10 cm każda, po zagęszczeniu.
- d) Nawierzchnia powinna być ułożona na przygotowanym i odpowiednio zagęszczonym podłożu o nośności G1 w równym poziomie z nawierzchnią dotychczasową przy zachowaniu wymaganych spadków.

3.5 Odtworzenie warstw konstrukcji jezdni o nawierzchni z płyt drogowych żelbetowych pełnych i wielootworowych.

- a) Pełne odtworzenie warstw konstrukcji nawierzchni jezdni (wraz z podbudową) musi być dokonane na całej szerokości jezdni. W przypadku przekroczeń poprzecznych, placów manewrowych i jezdni o szerokości większej niż 4 m pełną konstrukcję nawierzchni jezdni należy odtworzyć na szerokości demontowanych płyt.
- b) Po wykonaniu podbudowy należy oczyszczone płyty ułożyć na podsypce piaskowej o gr. min. 3 cm.
- c) Dopuszcza się wypełnienie otworów w płytach jedynie materiałem przepuszczalnym (t.j. żwir lub humus wraz z obsianiem trawą).
- d) Niedopuszczalnym jest wbudowywanie materiału uszkodzonego. Uszkodzone elementy należy wymienić na nowe, odpowiadające kształtem i grubością istniejącym.
- e) Nawierzchnia powinna być ułożona w równym poziomie z nawierzchnią dotychczasową przy zachowaniu wymaganych spadków.
- f) Płyty po ułożeniu nie mogą się „ruszać”.
- g) Odtworzoną nawierzchnię należy pielęgnować uzupełniając brakujące spoiny oraz otwory tak długo, aż nastąpi pełna stabilizacja zabudowanego materiału.

4. Odtworzenie warstw konstrukcji zjazdu, chodnika i ścieżki rowerowej.

4.1 Odtworzenie warstw podbudowy:

4.1.1 Chodników z kostki betonowej i płyt chodnikowych

- a) Do zasypania wykopu należy użyć materiału przepuszczalnego, niewysadzinowego (t.j. piasek, pospółka itp. a także materiał podbudowy pierwotnej, jeżeli był składowany oddzielnie i nie został zanieczyszczony gruntem podłoża oraz innym materiałem obcym). Grunt należy zagęszczać warstwami o gr. 20 cm do wskaźnika $I_s \geq 1,0$ i $E_2 \geq 80$ MPa.
- b) Kolejność poszczególnych warstw podbudowy:
  - Podsypka cementowo- piaskowa o gr. 3 cm 1:4
  - Podbudowa z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie 0/31,5 mm o gr. 15 cm,

4.1.2 Zjazdów z betonu asfaltowego lub cementowego

- a) Do zasypania wykopu należy użyć materiału przepuszczalnego, niewysadzinowego (t.j. piasek, pospółka itp. a także materiał podbudowy pierwotnej, jeżeli był składowany oddzielnie i nie został zanieczyszczony gruntem podłoża oraz innym materiałem obcym). Konstrukcję nawierzchni jezdni należy odtworzyć na podłożu grupy nośności G1 o $I_s \geq 1,0$ i $E_2 \geq 100$ MPa.
- b) Kolejność poszczególnych warstw podbudowy:
  - warstwa odcinająca z piasku o grubości po zagęszczeniu - 10 cm,
  - tłuczeń bazaltowy o grubości warstwy po zagęszczeniu - 30 cm (w tym dolna warstwa podbudowy o grubości 15 cm z tłucznią o granulacji 31,5 - 63 mm, górna warstwa podbudowy o grubości 15 cm z kłińca i granulacji 0-31,5 mm).

4.2 Odtworzenie nawierzchni bitumicznych.

- a) Przy prowadzeniu robót wzdłuż zjazdu, chodnika lub ścieżki rowerowej, należy bezwzględnie odtworzyć nawierzchnię na całej ich szerokości. Nie dopuszcza się wykonywania odtworzeń częściowych.
- b) Przy robotach wykonywanych w poprzek zjazdu, chodnika lub ścieżki rowerowej, należy odtworzyć ich nawierzchnię na szerokości pracy zwiększonej o 0,15 m z każdej strony.
- c) Nowo układaną nawierzchnię należy zagęszczać lekkimi walcami chodnikowymi.
- d) Dla zjazdów z betonu cementowego należy wykonać warstwę ścieralną z betonu C 30/37 o gr. 10 cm.
- e) Dla zjazdów z betonu asfaltowego należy wykonać warstwę ścieralną z betonu asfaltowego AC 11 S o gr. 5cm.
- f) Spoiny na połączeniu nowej i starej nawierzchni należy wykonać poprzez zastosowanie termoplastycznej taśmy uszczelniającej lub kleju do spoin.
- g) Prace należy wykonywać w korzystnych warunkach atmosferycznych - tj. w temperaturze powyżej 5°C na suchym, czystym i odpylonym podłożu.

4.3 Odtworzenie nawierzchni z drobnowymiarowych prefabrykatów betonowych (t.j. kostka, płyty drogowe typu trylinka itp.) oraz kostki kamiennej.

- a) Przy prowadzeniu robót wzdłuż zjazdu, chodnika lub ścieżki rowerowej, należy bezwzględnie odtworzyć nawierzchnię na całej jej szerokości. Nie dopuszcza się wykonywania odtworzeń częściowych.
- b) Przy robotach wykonywanych w poprzek zjazdu, chodnika lub ścieżki rowerowej, należy odtworzyć jej nawierzchnię na szerokości prac, zwiększonej o 0,25 m z każdej strony.
- c) Po wykonaniu podbudowy, oczyszczone elementy betonowe (płyty, kostki betonowe itp.) należy układać na podsypce cementowo - piaskowej (1:4).
- d) Odtworzenie nawierzchni musi być zgodne z istniejącym wzorem, kolorystyką i grubością istniejących elementów warstwy ścieralnej.
- e) Niedopuszczalne jest wbudowywanie materiału uszkodzonego. Uszkodzone elementy należy wymienić na nowe odpowiadające wzorem i grubością istniejącym.
- f) Nawierzchnia powinna być ułożona w równym poziomie z nawierzchnią dotychczasową, przy zachowaniu wymaganych spadków.
- g) Przed zasypaniem spoin, nawierzchnię należy zagęścić płytą wibracyjną (dot. **kostek betonowych**)
- h) Spoiny należy wypełniać przez uszczelnianie zaprawą cementowo - piaskową lub grysem kamiennym frakcji 2 - 5 mm (w uzgodnieniu z Zarządcą drogi), który należy wmiatać ręcznie do momentu napełnienia szczelin. Nie wibrować powierzchni po zasypaniu spoin.
- i) Spoinowanie nawierzchni prowadzić do czasu całkowitego zapełnienia szczelin i zapewnienia pełnej stabilizacji zabudowanego materiału.

5. Odtworzenie poboczy dróg i zieleńców.

1. Nawierzchnię poboczy należy przywrócić do takiego stanu, aby powierzchnia jego była tak wyprofilowana, że nie będzie na nim możliwości gromadzenia się wód opadowych.
2. Spadek poprzeczny należy skierować w stronę skarpy nasypu lub rowu odprowadzającego wody opadowe.

3. Pobocze należy wykonać z grysłu bazaltowego o granulacji 2-8 mm i grubości nie mniejszej niż 10 cm, na odpowiednio przygotowanym i zagęszczonym podłożu.
4. Nawierzchnie zniszczonych podczas wykopów zieleńców, należy odtworzyć poprzez wykonanie warstwy humusu o grubości min. 15 cm wraz z obsianiem odpowiednią mieszanką traw.

6. Odtworzenie obramowań nawierzchni.

1. Do obramowania nawierzchni jezdni lub chodnika można użyć materiał rozebrany w trakcie robót, z tym, że niedopuszczalne jest zabudowywanie elementów uszkodzonych.
2. Krawężnik należy posadzić na ławie betonowej z oporem z betonu C12/15. Pod ławą betonową należy zastosować warstwę odcinającą z piasku o gr. 10 cm.
3. Obrzeże chodnikowe należy posadzić na podsypce cementowo - piaskowej (1:4), zgodnie z profilem istniejącego chodnika oraz zgodnie z wyniesieniem lub obniżeniem nad lub pod istniejącą nawierzchnią.

7. Uwagi dodatkowe.

1. Zniszczone w trakcie prowadzenia wykopów oznakowanie poziome (w tym pasy - przejście dla pieszych) należy przywrócić do stanu przed rozebraniem nawierzchni. Do odtworzenia użyć takiego materiału, z jakiego wykonane jest istniejące.
2. Wykonanie robót w nawierzchni w miejscu zabudowanych pętli indukcyjnych sterujących pracą sygnalizacji drogowej, musi być bezwzględnie zgłoszone Zarządcy drogi. Uszkodzone pętle indukcyjne muszą być przywrócone do pierwotnej postaci i właściwej funkcji.
3. Zdemontowane w trakcie robót wszelkie elementy organizacji ruchu poziomej lub pionowej (progi zwalniające, oczka odblaskowe, słupki znaków pionowych wraz z tarczami), muszą być natychmiast po zakończeniu prac odtworzeniowych przywrócone na pierwotne miejsce, z tym, że niedopuszczalne jest montowanie elementów uszkodzonych.
4. Należy przywrócić do pierwotnej postaci zdemontowane bariery chodnikowe, bariery drogowe, słupki wygradzające, płotki trawnikowe, itp., z tym, że niedopuszczalne jest montowanie elementów uszkodzonych.
5. W trakcie prowadzenia robót wpusty uliczne, należy zabezpieczyć przed przedostaniem się do ich wnętrza zanieczyszczeń.
6. Zabrudzone studzienki wyczyścić, a uszkodzone w trakcie robót elementy konstrukcyjne studzienek należy wymienić na nowe.
7. W trakcie robót należy utrzymywać w należywym stanie czystości otoczenie jak i miejsce wykonywania robót.
8. Wykonawca zobowiązany jest do wyczyszczenia i uprzątnięcia drogi zabrudzonej w trakcie transportu materiałów budowlanych lub materiałów powstałych w wyniku wykopu, a przewożonych w inne miejsce.
9. Materiał z wykopu musi być tak zabezpieczony, aby nie przedostawał się na pas ruchu, po którym poruszają się pojazdy lub piesi.
10. Po zakończeniu robót, wszystkie zabrudzone i zanieczyszczone miejsca muszą być wyczyszczone i uprzątnięte.

WÓJT

dr inż. Janusz Zemanek

